

VERTAALD DOOR ...

Een vertaler over zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem, en de oplossing ervan.

Huub Beurskens

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Het gedicht 'Welle der Nacht' van de Duitse dichter Gottfried Benn (1886-1956): een misschien perfect, in elk geval subliem gedicht. Twee metrische, rijmende kwatrijnen die een uiterste aan zowel inhoudelijke als vormelijke getrouwheid vereisen. Het gedicht wordt vaak tot de zogenoemde 'absolute' poëzie van Benn gerekend, waarin alles op volle spanning is samengebald.

Welle der Nacht – Meerwidder und Delphine
mit Hyakinthos' leichtbewegter Last,
die Lorbeerrosen und die Travertine
wehn um den leeren istrischen Palast.

Welle der Nacht – zwei Muscheln miterkoren,
die Fluten strömen sie, die Felsen her,
dann Diadem und Purpur mitverloren,
die weiße Perle rollt zurück ins Meer.

Bij een letterlijke, maar van de strakke vorm afwijkende vertaling is het originele gedicht eindeloos ver weg, en rigide vormdwang vervormt de inhoud. Het gedicht laat je dus als vertaler nauwelijks speelruimte. Ik ben er meer dan eens vele uren mee in de weer geweest. Het is lastig er één vertaalprobleem uit te lichten, want alles hangt hier overal mee samen. Mijn ervaring is dat je op een gegeven moment iets in de schoot kan vallen waardoor het resultaat opeens vanzelfsprekend oogt, maar bij dit gedicht van Benn kwam ik telkens weer in een rol terecht die je als 'nadichtende' vertaler, die in dit geval zelf ook (mede)dichter is, niet wilt: die van een soort menselijke computer die louter technisch varianten genereert en uitprobeert. Met creativiteit heeft dat dan niets meer van doen, iets wat mijns inziens altijd zijn weerslag zal hebben op een eventueel resultaat.

Hoe hebt u het opgelost?

Ik heb dat niet weten op te lossen en verwacht ook niet dat het me ooit zal lukken. Als nederlaag zie ik dat overigens volstrekt niet; als zodanig zou ik juist het publiceren van een onbevredigend namaaksel beschouwen. Misschien dat een verslag van mijn herhaalde vergeefse pogingen, met het oorspronkelijke gedicht erin, zou kunnen fungeren als surrogaat.

Huub Beurskens (1950) is dichter, prozaschrijver en essayist. Hij vertaalde poëzie van onder meer Gottfried Benn, Peter Handke, William Carlos Williams en onlangs de *Verzamelde gedichten* van Vladimir Nabokov.

Foto: Geert Beurskens